

ХУУЛЬ ТОГТООХ БАЙГУУЛЛАГА БА ПАРЛАМЕНТЫН СЭТГҮҮЛ ЗҮЙН ХАРИЛЦААНЫ ОНЦЛОГ /ОЛОН УЛСЫН ТУРШЛАГА, ЖИШИГ ХАНДЛАГА (Харьцуулсан судалгаа)

Ц. Норовдондог (Ph.D), Ц. Болормаа, Д. Мягмарцэрэн, О. Нарантуяа

Хууль тогтоох байгууллага ба парламентын сэтгүүл зүйн харилцааны онцлог**Парламентын сэтгүүл зүй, түүний онцлог**

Нээлттэй, ардчилсан нийгэмд ард түмэн өөрийнхөө төлөөлж сонгосон хууль тогтоох байгууллагын талаар мэдээлэл олж авах, хууль тогтоогчдын үйл ажиллагаанд итгэлтэй байх, өөрсдийнхөө санаа бодлыг бодлого, шийдвэрт тусгуулах, нөгөө талаас ард түмний төлөөлөл болж сонгогдсон парламентын гишүүд, парламентад суудалтай намууд парламентаар батлан гаргаж байгаа хууль тогтоомж, хэрэгжүүлж байгаа бодлого шийдвэрийнхээ талаар олон нийтэд үнэн бодитой, мэдээлэл хүргэх, үйл ажиллагаагаа тайлбарлан таниулах хүсэл сонирхолтой байдаг. Энэхүү 2 талын сонирхолыг холбогч гүүр нь – Хэвлэл мэдээлэлийн хэрэгсэл буюу парламентын сэтгүүлчид юм.

Гэвч парламентын сэтгүүл зүйд хэвлэл мэдээллийн нийтлэг үйл ажиллагаанаас ялгарах онцлог бий. Парламентын сэтгүүл зүйн гол асуудал нь парламент ба хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл нь олон нийтэд хандсан мэдээллийн үйл ажиллагаа явуулахдаа хэрхэн зохистой түвшинд үр ашигтай харилцах вэ? гэдэг асуудал юм. Парламент ба хэвлэл мэдээллийн харилцааны эцсийн үр дүнд олон нийт парламентын үйл ажиллагаанд үнэлэлт дүгнэлт өгч, итгэл үнэмшилтэй болсоноор аливаа хууль тогтоомжийг дагаж мөрдөх, хуулийг сахин биелүүлэх үүргээ ухамсарлах, нөгөө талаас гишүүд хууль тогтоох, төлөөлөх үйл ажиллагаандаа ард түмнээр дүн тавиулах явдал юм. Өөрөөр хэлбэл парламентын хэвлэл мэдээллийн үйл ажиллагаа нь ард түмэн парламентад хяналтаа хэрэгжүүлэх нэг чухал хэрэгсэл болдог байна.

Нэг талаас парламентын мэдээллийг олон нийтэд түгээх үйл ажиллагаа нь тодорхой хэм хэмжээнд зохицуулалттайгаар явагдах ёстой, нөгөө талаас хүний эрх, мэдээллийн эрх, эрх чөлөөг хангасан байх шаардлагатай. Сайн засаглал бүхий, мэдээлэлтэй ардчилсан нийгмийг байгуулахын тулд парламентын мэдээллийг хэрхэн зөв, үр ашигтай түгээх талаар олон улс, бүс нутгийн хэмжээний олон улсын байгууллагууд анхаарч парламентын сэтгүүлчдийн мөрдөх хэм хэмжээг тогтоох, нэгдсэн стандартыг бий болгох талаар санаачлагатай ажиллаж байна.

Хамтын нөхөрлөлийн орнуудын Парламентын нийгэмлэг, Олон улсын сэтгүүлчдийн болон Хэвлэл мэдээллийн холбоодууд энэ талаар тодорхой судалгаа хийж, санал зөвлөмж гаргасан байдаг. Энэхүү илтгэлийг бэлтгэх явцдаа дэлхийн 10 гаруй орны туршлагыг харьцуулан судалж, холбогдох олон улсын мэргэжлийн байгууллагуудын санал зөвлөмжүүдтэй танилцаж нийтлэг жишиг, чиг хандлагыг тодорхойлохыг зорьсон болно.

Эрх зүйн зохицуулалт

Парламентын мэдээллийг олон нийтэд хүргэх харилцаа нь улс орнуудын парламентаас батлан гаргасан хууль, Парламентын хуралдааны дэг болон Тамгын газрын үйл ажиллагаанд баримтлах дүрэм, журмуудаар зохицуулагддаг байна. Тухайлбал: **АНУ-д** “112 дугаар Конгрессийн дүрэм”-д нийцүүлэн гаргасан “Конгрессийн хуралдааныг цацах, нэвтрүүлэх дүрэм”, **Австралид** Хуралдааны дэг – /Standing and Sessional Orders 2010/, Парламентын хуралдааныг телевизээр нэвтрүүлэх тухай хууль /1946/ -Parliamentary Proceedings Broadcasting Act /1946/, Парламентын үйлчилгээний тухай хууль /Parliamentary service act 1999он/ **БН Солонгос Улсад** Үндэсний Ассамблейн тухай хууль, Үндэсний Ассамблейн Тамгын газрын тухай хууль, Үндэсний Ассамблейн Тамгын газрын дүрэм,

Үндэсний Ассамблейн мэдээ, мэдээлэл нэвтрүүлэх журам, Үндэсний Ассамблейгаас шууд нэвтрүүлэг дамжуулах журам, Үндэсний Ассамблейн хуралдаанд оролцох журам, **БН Франц Улсад** Үндэсний Ассамблейн үйл ажиллагааны журам гэх мэтийн эрх зүйн актуудаар зохицуулжээ.

Парламентын мэдээллийн орчин

Нууцад хамаарах болон хуулиар хязгаарласнаас бусад парламентын бүх төрлийн мэдээ, мэдээлэл олон нийтэд нээлттэй байдаг нь олон улсад нийтлэг жишиг юм. Парламентын мэдээллийг үндсэнд нь 2 хувааж болно. Үүнд:

Олон нийтэд нээлттэй мэдээлэл:

- Парламентын сурвалжлагчид нь хуулиар тогтоосон нууцад хамаарахгүй бүх төрлийн мэдээ мэдээллийг сурвалжлах эрхтэй.
- Чуулган болон хороодын хуралдааны хэлэлцэж буй асуудлуудтай танилцах
- Хэвлэлийн, видео болон бусад төрлийн хурлуудад оролцох
- Парламентаас гаргасан баримт бичгүүдтэй танилцах

Хязгаарлагдмал мэдээлэл:

Хязгаарлагдмал мэдээлэл гэдэг нь улс орны аюулгүй байдал, стратегийн бодлогод хамаарах асуудлууд болон нийгэм, эдийн засгийн онцгой ач холбогдол бүхий бодлого шийдвэрийг хэлэлцэх явцад бий болсон улсын нууцтай холбоотой мэдээллүүд юм. Мөн асуудлыг улс төржүүлэх болон бусад популист хандлагад автуулахгүйн тулд парламентын зарим мэдээллийг хязгаарлах явдал байдаг байна. Тухайлбал:

- Албан ёсны, баталгаатай мэдээлэл хүргэх үүднээс зарим улсад гадаад бодлого, хууль эрх зүй, төсөв санхүүгийн бодлого хариуцсан Байнгын хороодын мэдээллийг Тамгын газраас нь бэлтгэж сурвалжлагчдад тараадаг.
- Батлан хамгаалах болон Шинжлэх ухаан технологийн бодлого хариуцсан байнгын хороодын мэдээллийг Тамгын газар өөрийн хэлтэс албадаар дамжуулж олон нийтэд түгээнэ. /Франц улсын Парламентын Хуралдааны дэгээр зохицуулдаг /
- Тухайн асуудлаар зарчмын өөр байр суурьтай, маргаантай байгаа тохиолдолд чуулган, байнгын хороодын хуралдааныг хаалттай хэлэлцдэг. /Австрали улсад Хуралдааны дэгийн 8-р бүлгийн “Хаалттай хэлэлцэх асуудлууд”-ын 78-р зүйл/

Парламентын хуралдааны хэлбэр

Бусад орнуудын хувьд **Чуулганы** хуралдааныг **олон нийтэд нээлттэй хэлбэрээр явуулах** боловч зарим тохиолдолд **Байнгын хороодын** хуралдааныг **хаалттай** болон **нээлттэй бус** байдлаар явуулдаг жишиг байдаг. (Франц, Герман, Шинэ Зеланд, Турк, Австрали гэх мэт)

Хаалттай хуралдаан:

Үндэсний аюулгүй байдал, стратегийн бодлогод хамаарах асуудлууд, мөн нийгэм, эдийн засгийн онцгой ач холбогдол бүхий бодлого шийдвэрийг хэлэлцэх явцад улсын нууцтай холбоотойгоор Батлан хамгаалах, Гадаад бодлого болон Шинжлэх ухаан технологийн гэх мэтийн Байнгын хороодын хуралдааныг хаалттай явуулж болдог.

Нээлттэй бус хуралдаан:

Нээлттэй бус гэдэг нь нууц гэсэн үг биш юм. Харин уг хуралдаанаар хэлэлцэж буй асуудлыг ажил хэрэгчээр хэлэлцэхийн тулд хүссэн хүн бүрийг оролцуулах боломжгүй

гэсэн үг. Нээлттэй бус хуралдаанаар хэлэлцсэн асуудлын тухай уг хуралдаанд оролцсон гишүүд гуравдахь этгээдэд, тухайлбал, хэвлэл мэдээллийн байгууллага болон холбогдох хүрээний хүмүүст мэдээлэхийг хориглодоггүй. Өөрөөр хэлбэл хуралдааны тэмдэглэл, гарсан шийдвэр нь нээлттэй, гагцхүү хэлэлцүүлгийн явцыг мэдээлэх шаардлагагүй гэж үздэг байна.

Гэвч онолын хувьд энэ тал дээр өнөөг хүртэл маргаантай байдаг. Хуралдааныг нээлттэй бус явуулах нь мэтгэлцээнийг чөлөөтэй өрнүүлж, үүний үр дүнд нэгдсэн нэг ойлголтонд хүрэх арга гэж үздэг ч нөгөө талаас Байнгын хороод бүх асуудлыг нууц байдлаар ямар ч хяналтгүй хэлэлцэж шийдвэрлэх боломжтой байна гэсэн шүүмжлэл гардаг. Байнгын хороон дээр асуудлыг нээлттэй бусаар хэлэлцлээ ч гэсэн

Чуулганы хуралдаан нээлттэй байдаг тул парламентад суудалтай улс төрийн хүчнүүд намын бүлэг болон Байнгын хороодын хуралдаан дээр нээлттэй бус байдлаар шийдсэн зүйлүүдээ олон нийтийн өмнө тайлбарлах, үндэслэлээ хамгаалах, яагаад төслийг дэмжсэн эсвэл эсрэг санал өгсөнөө тайлбарлах боломжийг олгодог байна. Тухайлбал, зарим орнууд Байнгын хороодын хуралдааны нээлттэй байдлыг хязгаарлах талаар дараахь зохицуулалтыг хийжээ. Үүнд:

Япон Улсын Танхимын Дэгийн Тухай Дүрэм

140 дүгээр зүйл. Санал хураалт явагдаж байх хугацаанд бүх нэвтрэн орох танхимын хаалгыг хаана.

160 дугаар зүйл. Хуралдааны тэмдэглэлийг гишүүд болон олон нийтэд түгээнэ.

Оросын Холбооны Улсын Төрийн Думын Регламент

39 дүгээр зүйл. Төрийн Думын хаалттайгаас бусад хуралдааны дэлгэрэнгүй тэмдэглэлийг хэвлэн нийтлэнэ.

Францын Үндэсний Ассамблейн Хуралдааны Дэг

59 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг. Нээлттэй бус хэлэлцэх асуудлыг тодорхойлж, бүрэн тайлбарыг албан ёсны сэтгүүлд нийтлэнэ.

ХБНГУ-ын Бундестагийн Дэгийн тухай хууль

69 дүгээр зүйл. Хороо нь хуулиар хаалттай хуралдах ёстой.

Шинэ Зеландын Төлөөлөгчдийн танхимын Дэгийн тухай хууль

235 дугаар зүйл. Сонсголоос бусад тохиолдолд хороо нь хаалттай хуралдах ба Төлөөлөгчдийн танхимд хурлын дүнг илтгэх хүртэл мэдээлэл нууц байна.

238 дугаар зүйл. Хуралдаан даргалагч олон нийтэд тухайн асуудлаар мэдэгдэл хийж болно.

Турк улсын Үндэсний Их Хуралд хэвлэл мэдээлэлийн төлөөлөгчдийн ажиллах журам

14 дугаар зүйл. Парламентын сурвалжлагч нь нэгдсэн хуралдааныг, зөвшөөрсөн тохиолдолд хороо болон намын бүлгүүдийн хуралдааныг өөрсдөд нь тусгайлан бэлдсэн хэсгээс ажиглаж болно.

Австралийн Хуралдааны Дэг

Австрали улсын хувьд Байнгын хорооны хуралдааныг нээлттэй явуулах боловч шаардла-

гатай тохиолдолд хаалттай явуулах журамтай. Австралийн Парламентын дээд, доод танхим нь Байнгын, Дэд, Тусгай, Хамтарсан, Сонгогдсон болон Үндсэн хороо /Main committee/ бүхий өвөрмөц бүтэцтэй тул нарийвчилсан журмаар зохицуулсан байдаг. Тухайлбал: **“Standing and Sessional Orders”** хэмээх баримт бичигт зааснаар:

- Тодорхой сэдвээр яаралтай хэлэлцүүлэх асуудал (тус дэгийн 81-т)
- Гишүүний бүрэн эрхийг түдгэдзүүлэх, сунгах тохиолдолд (тус дэгийн 1-т)
- Үндсэн хорооноос хуулийн төсөлтэй холбогдуулан илтгэл-тайлан хэлэлцүүлэхээр санал гаргасан тохиолдолд (дэгийн 153-т)
- Гишүүн бусдад ямар нэгэн байдлаар нөлөө үзүүлэх тохиолдолд (тус дэгийн 65-т)

гэх мэт асуудлуудыг нээлттэй бус хэлэлцэхээр заасан байна.

Байнгын хорооны хаалттай хуралдаанаар хэлэлцсэн асуудлын 2-р хэлэлцүүлгийг **Main Committee** буюу **Үндсэн хороо** явуулах бөгөөд хуулийн төслийг зүйл заалт бүрээр нь нарийвчлан хэлэлцэж, ажил хэрэгч санал шүүмж энэ хорооны хуралдаан дээр өрнөдөг байна.

Парламентын мэдээллийг түгээх стратеги

Парламентаас мэдээллийг ил тод байлгах стратегийг хэрэгжүүлэхдээ дараахь зарчмыг баримтална. Үүнд:

Стратеги 1:

Парламентэд хэлэлцэгдэж буй асуудлыг улс төржихгүй, гуравдагч этгээдийн санаа бодлыг оруулалгүйгээр иргэдэд шууд дамжуулах, танилцуулах.

Стратеги 2: Парламентийн үйл ажиллагаа олон нийтэд шууд бодитоор хүрэх.

Туршлагаас үзэхэд, хэвлэл мэдээллийн аливаа хэрэгсэлүүд ихэвчлэн хоёр намын хоорондын болон Засгийн газар болон цөөнхийн хоорондох маргаантай асуудлыг улс төрийн тэмцлийн үүднээс харуулах сонирхолтой байдаг. Иймээс бусад орнуудад Тамгын газар нь Байнгын хороод болон Чуулганы хуралдааныг шууд дамжуулах, улс орон, ард түмний эрх ашгийг хөндсөн асуудлаар гишүүд, бүлгийн байр суурийг илэрхийлэх зохион байгуулах гол үүргийг өөртөө авдаг байна.

Парламентын мэдээллийг олон нийтэл ил тод нээлттэй байлгахын ач холбогдол нь ард түмэн өөрсдийн сонгосон Парламент болон тэдний хууль батлах процесст итгэлтэй байх, Парламентаас батлан гаргасан аливаа хуулийг хэрэгжүүлэх, дагаж мөрдөхөд эерэг нөлөөтэй, нөгөө талаас Парламентаас алдаатай бодлого, шийдвэр гарах хандлагатай тохиолдолд олон нийтийн зүгээс санал, шүүмжлэл өрнүүлж урьдчилан сэргийлэх, хяналтаа хэрэгжүүлэхэд оршдог байна.

Парламентын сэтгүүлчдэд хориглох зүйл

- Парламентын мэдээллийг /чуулган, хуралдаан/ аль нэг намын улс төрийн кампанит ажлын материал болгон ашиглах,
- Төрийн сонгуульт албанд нэр дэвшсэн аливаа намын нэр дэвшигчийг дэмжих эсвэл эсэргүүцэх хэлбэрээр ашиглах,
- Хуралдааны дүрс болон дуу бичлэгийн утга агуулгыг алдагдуулах, мушгин гуйвуулах,
- Парламент, түүний хороод, гишүүн, төлөөлөгчдийн нэр хүндэд халдах,
- Ёжлол, шоглол, доог тохуу, худалдааны реклам зэрэг хэлбэрээр ашиглах

Парламентын сэтгүүлчдийн ёс зүйн зарчим

1954 онд Олон улсын сэтгүүлчдийн холбооны Дэлхийн Конгрессоос Сэтгүүлчдийн ёс зүйн кодексийг батлан гаргасан. 1986 онд шинэчлэн засварласан. Энэхүү дүрмээр сэтгүүлчдийн үйл ажиллагаандаа баримтлах ёс зүйн стандарт гаргасан байдаг. Үүнд:

- Үнэнч, шударга байдлыг дээдлэх, олон нийтэд үнэнийг мэдүүлэх,
- Сэтгүүл зүйн эрх чөлөөт зарчмыг баримтлахдаа мэдээг ямагт үнэн зөвөөр цуглуулж, нийтэлж, үнэн зөв тайлбар, шүүмж өгөх,
- Мэдээллийн эх сурвалжийг нь мэдэх, баримтыг сурвалжлах ёстой бөгөөд гол мэдээллийг өөрчилж нэмэх, эсвэл зохиож бичихийг хориглоно,
- Аливаа мэдээллийг зөвхөн шударга, зөв замаар олох ёстой.

Парламентын сэтгүүлчдэд тавигдах шаардлага

Ерөнхий шаардлага:

Парламентын мэдээллийг олон нийтэд зөвхөн шударга, үнэн зөвөөр хүргэх.

Тусгай шаардлага:

- Тогтмол байнгын буюу өдөр тутмын мэдээллийн үйл ажиллагаатай,
- Магадлан итгэмжлэгдсэн,
- Нийгэмд хүлээн зөвшөөрөгдсөн нэр хүнд бүхий,
- Харьцангуй олон нийтэд мэдээллээ хүргэх боломжтой Телевиз, Радио, Хэвлэлийн байгууллагад Парламентын мэдээллийг олон нийтэд хүргэх эрх олгоно.

Парламентын Хэвлэл мэдээллийн албанаас сэтгүүлчидтэй харилцах

Парламентын үйл ажиллагааг сурвалжлах эрх олгох:

Хүссэн бүхэнд парламентыг сурвалжлах боломж олгодоггүй. Тодорхой шалгуурт нийцэх хэвлэл мэдээллийн **байгууллагад** Парламентын үйл ажиллагааг тодорхой хугацаатай буюу хугацаагүйгээр сурвалжлах эрх олгодог. Тухайлбал, хөрөнгө санхүүгийн хангалттай хэмжээний нөөц бололцоотой, мэдээллийн өргөн сүлжээ бүхий, нийгэмд тодорхой хэмжээгээр хүлээн зөвшөөрөгдсөн нэр хүндтэй, талуудын байр суурийг тэнцвэртэйгээр илэрхийлж чадах хараат бус байх зэрэг гол шалгуурууд тавьдаг.

Магадлан итгэмжлэх:

Парламентын үйл ажиллагааг сурвалжлах эрх бүхий хэвлэл мэдээллийн байгууллагаас ирүүлсэн сурвалжлагчийг ажил үүргээ гүйцэтгэх явцад нь тодорхой хугацаанд үйл ажиллагаанд нь үнэлэлт өгөх байдлаар магадлан итгэмжилж, сурвалжлах эрхийг нь сунгах эсэх асуудлыг шийддэг. Хэрэв хэлэлцэж буй асуудал болон гаргасан шийдвэрийн гол агуулгыг авч үзэлгүйгээр мэдээ мэдээллийн үнэн бодит байдлыг гуйвуулах, мушгих, талуудын санал бодлыг тэнцвэртэйгээр тусгахгүй байх, мэдээлэл түгээлтийн хамрах хүрээ багасах, гишүүдийг гүтгэх, доромжлох зэрэг бусад асуудлуудаар сөрөг үнэлэлт авсан тохиолдолд сурвалжлах эрхийг нь түдгэлзүүлэх буюу хязгаарлаж, тогтоосон шалгуурт нийцүүлэхийг шаардах ба шаардлагатай бол Хэвлэлийн албанаас сургалт зохион байгуулдаг. Хэрэв шаардлага хангахгүй тохиолдолд тухайн хэвлэл мэдээллийн байгууллагын парламентыг сурвалжлах эрхийг нь хүчингүй болгоно.

Сэтгүүлчдэд мэдээлэл бэлтгэж өгөх:

Албан ёсны, баталгаатай мэдээлэл хүргэх, сурвалжлагчдын ажлыг хөнгөвчлөх үүднээс Хэвлэлийн алба нь хэвлэмэл болон дижитал хэлбэрээр мэдээ мэдээлэл, баримт бичгийг шууд болон шууд бус тойм хэлбэрээр бэлтгэн өгдөг. Хэрэв Хэвлэлийн албанаас өгсөн

мэдээлэл нь хангалттай биш бол ямар мэдээлэл хүсч байгаагаа нарийвчлан тодорхойлж өгдөг. Хууль, журмаар нууцын зэрэглэлтэй гэж заагаагүй бол энэ хүсэлтийн дагуу байгаа холбогдох мэдээллийг нь бүрэн гаргаж өгнө. Хэрэв энэ хүсэлтээс нь тодорхой шалтгаангүйгээр татгалзах тохиолдолд сэтгүүлчид Тамгын газрын даргад гомдлоо гаргана.

Мэдээлэл олж авах боломжийг бүрдүүлэх:

- Итгэмжлэгдсэн бүх сурвалжлагч, хэвлэл мэдээллийн ажилтнуудыг хуралдаанд шууд нэвтрэх боломжоор хангах
- Гишүүдтэй уулзалтын цаг товлох зэргээр үйл ажиллагааны ерөнхий нөхцлийг бүрдүүлэх
- Ажиллах орчныг бүрдүүлсэн өрөө тасалгаа гаргаж өгөх зэрэг асуудлыг шийдвэрлэдэг.

Парламентын мэдээллийг олон нийтэд хүргэх аргууд

- Парламент, түүний хороодын хуралдааныг орон даяар радио телевизээр шууд нэвтрүүлэх,
- Парламентын албан ёсны вэб сайтаар дэлхий даяар дамжуулах,
- Парламентын мэдээллийг хэвлэлээр нийтлэх,
- Батлагдсан хууль тогтоомжийг хэвлэн нийтлэх,
- Парламентын Тамгын газраас улирал тутмын сэдэвчилсэн сэтгүүл гаргах,
- Хэлэлцэгдэж буй асуудлаар Тамгын газраас сэдэвчилсэн нэвтрүүлэг бэлдэх, цацах, DVD форматаар түгээх,
- Хэлэлцэгдэж буй асуудлаар хэвлэлийн бага хурал хийх,
- Зарчмын зөрүүтэй асуудлаар гишүүдийн байр суурийг илтгэсэн ярилцлага бэлдэх, нэвтрүүлэх

Вэб хуудсаар шууд дамжуулах:

- Улс төр, нийгэм, эдийн засгийн болон бусад тулгамдсан асуудлаар Парламентын гишүүдийн байр суурийг илэрхийлсэн баримтат болон уран сайхны нэвтрүүлэг бэлдэж вэб хуудас болон телевиз радиогоор нэвтрүүлэх,
- Улирал тутам хэлэлцэгдэж буй, анхаарал татсан, нийгэм эдийн засгийн ач холбогдол бүхий хуулийг олон нийтэд таниулах зорилгоор сэдэвчилсэн сэтгүүл гаргах бөгөөд тухайн сэтгүүлээр тусгайлан телевизийн нэвтрүүлэг бэлдэж DVD форматад оруулан архивлан хадгалах
- Улирал тутмын сэтгүүл, fact sheet гаргах

Орон даяар радио телевизээр шууд дамжуулах:

Сенат, Төлөөлөгчдийн танхим болон бүх байнгын хороодын хуралдаан, хэлэлцүүлэг, санал шүүмж, асуулгын цагийг орон даяар шууд дамжуулах үүргийг Төлөөлөгчдийн танхимын Тамгын газрын Радио нэвтрүүлгийн хэлтэс гүйцэтгэх буюу эсвэл тухайн орны Үндэсний телевизэд дамжуулан эрх бүхий телевизийн сувгуудаар цацах

Парламентын мэдээллийг олон нийтэд хүргэх зохион байгуулалтын хэлбэр

АНУ -ын Конгрессын ажлын албанд:

Радио-телевизийн сурвалжлагчдийн галлапей- Radio-Television Correspondents Gallery
Өдөр тутмын хэвлэлийн галлапей- Daily Press Gallery
Тогтмол хэвлэлийн галлапей - Periodical Press Gallery гэсэн нэгжүүд байдаг.

Радио-телевизийн сурвалжлагчдийн галларей: Конгрессийн Радио Телевизийн Сурвалжлагчдын Галерейгээс итгэмжлэгдсэн бүх телевиз, радио станц, хэвлэл мэдээллийн сүлжээ, кабелийн телевизийн систем болон итгэмжлэгдсэн бүх сурвалжлагч, хэвлэл мэдээллийн ажилтнуудад хуралдаанд шууд нэвтрэх боломжийг тус галларей хангах үүрэг хүлээн ажиллана.

Өдөр тутмын болон тогтмол хэвлэлийн галерей: Тус галларейн ажилчид нь хэвлэл болон Конгрессийн гишүүдийг дараах үйлчилгээгээр хангах, Гишүүд болон сурвалжлагчдыг холбох ерөнхий нөхцлийг бүрдүүлэх, Конгрессийн болон Хороодын хуралдааны үйл ажиллагаа, Конгрессийн ажилтнуудын тавьсан асуулт лавлагаа зэрэгт хариулах үүрэгтэй. Тус галларейн ажилтнууд нь Конгрессийн өдөр тутмын үйл ажиллагаатай холбоотой минут тутам шинэчлэгдэх бүртгэлийн болон мэдээллийн архивтай байна. Ажилтан нь хэвлэлийн мэдэгдэл/fact sheet/гаргаж, хорооны мэдээлэл, зарлалыг галерейд тавина. Мөн гишүүдийн хийсэн мэдэгдлийг томоохон хэвлэл мэдээллийн агентлагуудад хүргэнэ. Галлерей нь байнгын хороодын ажилтнуудтай хамтран сурвалжлагч, нэвтрүүлэгчдийг ажлаа саадгүй хийхэд нь туслах, шаардлагатай бүх нөхцлийг хангана. Хорооны хуралдааныг нэвтрүүлж буй сурвалжлагч, нэвтрүүлэгчдэд мэдээлэл түгээх өргөн боломж олгох, гишүүдийн мэдээллийн хуулбараар хангах, томоохон хэвлэл мэдээллийн агентлагуудад хуралдааны өдөр тутмын хөтөлбөрийг тараах зэрэг үүргийг гүйцэтгэнэ.

Австрали улсын Төлөөлөлөгчдийн танхимын Тамгын газарт:

Олон нийттэй харилцах хэлтэс

Хэвлэл мэдээлэл харилцаа холбооны хэлтэс

Радио нэвтрүүлгийн хэлтэс байна.

Олон нийттэй харилцах хэлтэс: Олон нийттэй харилцах хэлтэс Парламентын үйл ажиллагааг олон нийтэд нээлттэй ил тод байлгах үндсэн чиг үүрэгтэй. Иргэдийг Парламентын хоёр танхимын хуралдаан болон Question time асуулт хариултын цаг, Парламентын ордонтой танилцуулах, өсвөр насныхны боловсролд зориулсан парламентын үйл ажиллагааны хөтөлбөр болон парламентын түүхийг таниулах ажиллагааг хариуцан зохион байгуулдаг.

Хэвлэл мэдээлэл харилцаа холбооны хэлтэс: Хэвлэл мэдээлэл харилцаа холбооны хэлтэс нь Парламентын үйл ажиллагааг олон нийтэд ил тод, нээлттэй байлгах үндсэн чиг үүрэгтэй. Улирал тутам хэлэлцэгдэж буй, анхаарал татсан, нийгэм эдийн засгийн ач холбогдол бүхий хуулийг олон нийтэд таниулах зорилгоор сэдэвчилсэн сэтгүүл гаргах бөгөөд тухайн сэтгүүлээр тусгайлан телевизийн нэвтрүүлэг бэлдэж DVD форматад оруулан архивлан хадгалдаг байна.

Түүнчлэн Парламентын вэбсайтад тухайн хуультай холбоотой гишүүдийн байр суурь, ярилцлага, бэлдсэн нэвтрүүлгийг цаг тухайд нь байршуулах үүрэг хүлээн ажиллаж байна. Тус хэлтэс нь бие даасан сэтгүүл, нэвтрүүлэг бэлдэх ажлаа 10 жилийн өмнөөс эхлүүлсэн туршлагатай.

Радио нэвтрүүлгийн хэлтэс: Радио нэвтрүүлгийн хэлтэс нь **Сенат, Төлөөлөгчдийн танхим, бүх байнгын хороодын** хуралдаан, хэлэлцүүлэг, санал шүүмж, асуулгын цагийг орон даяар шууд дамжуулах үүргийг хүлээдэг хэлтэс юм. Уг хэлтэс нь бусад газар, хэлтэс, албадын нэгэн адил Парламентын ордонд байрлах бөгөөд 2 танхим бүхий телевизийн студи, хуралдааныг шууд дамжуулах удирдлагын өрөөнүүдтэй мэргэжлийн инженер, техникийн ажилчидтайгаар үйл ажиллагаагаа явуулдаг байна. Уг шууд нэвтрүүлгүүд нь орон даяар телевизийн сувгаар, дэлхий даяар Парламентын вэбсайтаар цацагддаг байна.

Польш улсын Сеймын Тамгын газрын Хэвлэл мэдээлэл олон нийттэй харилцах товчоо Товчоо нь мэдээллийн сангийн, хэвлэл мэдээлэлтэй харилцах, Сеймтэй харилцах, мэдээлэл судалгааны гэх мэт чиг үүрэгтэй. Сеймын үйл ажиллагаа болон холбогдох бусад баримт бичгүүдийн талаарх мэдээллийг олон нийтэд түгээхдээ өөрийн албан ёсны вэбсайтад (www.sejm.gov.pl) байрлуулах буюу сэтгүүлчдэд хүргэх хэлбэрээр үйл ажиллагаагаа явуулдаг.

Хэрэв товчооноос өгсөн мэдээлэл нь хангалттай бус тохиолдолд сэтгүүлчид ямар мэдээлэл хүсч байгаагаа нарийвчлан тодорхойлж өгдөг. Хууль буюу журамд өөрөөр заагаагүй бол энэ хүсэлтийн дагуу байгаа мэдээллийг нь гаргаж өгнө. Хэрэв энэ хүсэлтээс нь тодорхой шалтгаангүйгээр татгалзах тохиолдолд сэтгүүлчид Тамгын газрын даргад гомдлоо гаргана.

Франц улсын Үндэсний Ассамблейн Тамгын газрын Хэвлэл, Телевиз, Радиогийн алба Франц улсад Парламентын үйл ажиллагааг сурвалжлах эрх хүссэн байгууллагуудын чадвар чадамжийг харгалзан эрх олгодог. Өөрөөр хэлбэл, тогтмол байнгын буюу өдөр тутмын мэдээллийн үйл ажиллагаатай, нийгэмд хүлээн зөвшөөрөгдсөн нэр хүнд бүхий буюу харьцангуй олон нийтэд мэдээллээ хүргэх боломжтой Телевиз, Радио, Хэвлэлийн байгууллагад эрх олгоно. Бие даасан сурвалжлагчдад эрх олгодоггүй.

Мөн Хэвлэлийн албаны өөр нэг үүрэг бол гадаадын сурвалжлагчдад хязгаарлагдмал хүрээнд Парламентын үйл ажиллагааг сурвалжлах эрх олгодог. Энэхүү эрхийг олгохдоо Гадаадын Хэвлэл мэдээллийн Холбоо юмуу, эсвэл Англи-Америкийн Хэвлэл мэдээллийн Холбоонд (Foreign Press Association or the Anglo-American Press Association) хүлээн зөвшөөрөгдсөн сурвалжлагчдад эрх олгоно. Гадаадын сурвалжлагчид энэхүү эрхийг хүсэхээсээ өмнө заавал тус улсын Гадаад Харилцааны Яамнаас магадлан итгэмжлэгдсэн байх ёстой байдаг.

Хэдийгээр парламентын үйл ажиллагааг сурвалжлах эрхийг хугацаагүй олгодог боловч Хэвлэлийн албанаас жил бүр бүх сурвалжлагчдыг тодорхой шалгуураар магадлан итгэмжлэдэг. Тухайлбал, мэдээ мэдээллийг үнэн бодит байдал, талуудын санал бодлыг тэнцвэртэйгээр тусгаж буй эсэх, мэдээлэл хүргэж буй хүрээ гэх мэтийг харгалздаг. Хэвлэлийн алба нь парламентын өдөр тутмын үйл ажиллагаа болон холбогдох бусад баримт бичгүүд, албан ёсны мэдээллийг өөрийн албан ёсны вэбсайтад (www.assemblee-nationale.fr) байрлуулахаас гадна парламентын сурвалжлагчид эдгээр мэдээллүүдийг хүлээн авах бололцоогоор хангах үүрэгтэй.

Хэвлэлийн албаны нэг гол үүрэг бол хэвлэл мэдээллийн байгууллагуудад парламентын үйл ажиллагааг сурвалжлах эрхийг олгоно. Парламентын сурвалжлагчдын үйл ажиллагааг түргэн шуурхай чирэгдэлгүй байлгахын тулд Үндэсний Ассамблейн ордонд (Palais Bourbon) тусгай өрөөнүүд гаргаж өгсөн. Үүнд:

- Ярилцлага авах өрөө
- Харилцаа холбооны өрөө
- Интернэт сүлжээ бүхий компьютерүүдийн өрөө
- Радио нэвтрүүлгийн өрөө

Солонгос улсын Үндэсний Ассамблейн Тамгын газарт

- Төлөвлөлт хариуцсан хэсэг
- Зохион байгуулалт хариуцсан хэсэг
- Шууд нэвтрүүлэг хариуцсан хэсэг

Үндэсний Ассамблей нь өөрийн телевиз нь Үндэсний Ассамблейн чуулган, Үндэсний Ассамблейн хэлэлцэж буй асуудлуудаас гол хуралдааныг редакторлаж, нэмж хасахгүйгээр эхээр нь дамжуулдаг. Мөн түүнчлэн төрөл бүрийн тайлан мэдээлэл, цаг үеийн байдал, хуулийн мэдээлэл, улс төрийн түүх, соёл, орон нутгийн талаархи нэвтрүүлгүүдийг бэлтгэж өглөөний 6 цагаас шөнийн 02 цаг хүртэл нэтрүүлдэг.

Сурвалжлагч, сэтгүүлч, нэвтрүүлэгч бэлтгэгч зэрэг Үндэсний Ассамблейн сэтгүүлчид нь Үндэсний Ассамблейн хуралдаанд оролцох зөвшөөрлийг Үндэсний Ассамблейн Тамгын газраас авна. Шаардлагатай тохиолдолд зөвшөөрөлгүй сэтгүүлчийг түр хугацаагаар оруулж болох бөгөөд энэ тохиолдолд Үндэсний Ассамблейн тамгын газрын даргаас зөвшөөрөл авна.

Үндэсний Ассамблейн сэтгүүлчид, сурвалжлагчид нь телевиз болон радиогоор шууд нэвтрүүлэг хийх тохиолдолд урьдчилан нэвтрүүлэгийн объект, хугацаа болон хэлбэрийн талаар Үндэсний Ассамблейн дарга болон дэд даргад хүсэлт гаргаж зөвшөөрөл авна.

Үндэсний Ассамблейн номын сан нь Үндэсний Ассамблейн гишүүд болон тамгын газар, хэвлэл мэдээлэл, судалгааны албыг мэдээ, мэдээлэлээр хангахаас гадна олон нийтэд нээлттэй үйлчилдэг. Цахим мэдээллийн сангаараа дамжуулан өргөн хэмжээний мэдээлэл дамжуулах боломжтой бөгөөд нутаг дэвсгэрийн хаанаас ч хандалт хийж мэдээлэл авах боломжтой.

Үндэсний Ассамблейн Судалгааны алба нь өөрийн цахим хуудсаараа дамжуулан олон нийтийн санал асуулга болон хуулийн төсөлд холбогдох саналыг авдаг.

Парламентын Хэвлэл мэдээллийн алба ба парламентын сэтгүүлчдийн мэдээлэл

Тамгын газрын хэвлэл мэдээллийн алба:

- Сэтгүүл зүйд “Хуурай мэдээлэл” гэгддэг албан ёсны мэдээ, мэдээлэл, тоо, баримт бүхий Парламентаас гаргасан шийдвэрийг олон нийтэд хүргэх үйл ажиллагааг явуулдаг.
- Асуудлыг хэлэлцэх үйл явцыг шууд букуу эсвэл тоймлон харуулах замаар олон нийтэд хөндлөнгийн ажиглалт хийх боломж олгодог.

Парламентын сэтгүүлч:

- Албан ёсны мэдээ, мэдээлэл, тоо, баримт бүхий Парламентаас гаргасан шийдвэрийг олон нийтэд хүргэдэг. Мөн эдгээрээс гадна үүн дээр үндэслэн өөрсдийн дүгнэлт анализ гаргаж болно.
- Асуудлыг хэлэлцэх явцад гарч буй үйл, баримтуудад үнэлэлт, дүгнэлт өгөх боломжтой байдаг.

Монгол улсын парламентын мэдээллийн үйл ажиллагаа

Эрх зүйн орчин:

- Үндсэн хууль
- Хэвлэл мэдээллийн эрх чөлөөний тухай хууль
- Олон нийтийн радио телевизийн тухай хууль
- УИХ-ын Чуулганы дэгийн тухай хууль
- Төрийн ордны эрх зүйн байдлын тухай хууль
- УИХ-ын даргын 2008 оны 5 сарын 30-ны 62 тоот захирамжаар баталсан журам

Техник зохион байгуулалтын орчин

- ХМОНХХ-ийн ажилтнууд
- Парламентын сэтгүүлчдийн өрөө
- -Мэдээллийн төв/студи/, ХМХ-ийн өрөө, УИХ сурталчлах төвүүд

Мэдээллийн орчин

- Чуулган , Байнгын хороодын хуралдаанд оролцох
- Хэвлэлийн хурлуудад оролцох
- Гишүүдтэй уулзуулах
- Тусгайлан мэдээ, мэдээлэл бэлтгэж өгөх

УИХ-ын Тамгын газрын Хэвлэл мэдээлэл, сурталчилгааны хэлтэс нь:

- УИХ-ын мэдээллийн бодлого, чиглэлийг тогтоож, хэрэгжилтийг зохион байгуулах;
- УИХ-ын үйл ажиллагааны тухай танилцуулга, сурталчилгааны материал бэлтгэх, эмхтгэж хэвлүүлэх;
- Цаг үеийн асуудлаар мэдээлэл, мэдэгдэл, тайлбар хийх , Улсын Их Хурлын албан ёсны байр суурийг удирдлагаас өгсөн чиглэлийн дагуу илэрхийлэх;
- УИХ-ын үйл ажиллагаатай холбоотой хэвлэлийн бага хурал хийлгэх, төсөл санаачлагч болон ажлын хэсгийн гишүүд, холбогдох бусад хүмүүсийг хэвлэл, мэдээллийн хэрэгсэлд ярилцлага өгүүлэх ажлыг зохион байгуулах;
- УИХ-ын удирдлага, гишүүдийг олон улсын болон өөрийн оронд болж буй үйл явдлын тухай хэвлэлийн мэдээллээр хангах;
- Парламентын сэтгүүлчдэд сурвалжлах эрхийн үнэмлэх олгох, мэдээллээр хангах, бүртгэл судалгаа хөтлөх, гэрээ, журам зөрчсөн сэтгүүлчийн сурвалжлах эрхийн үнэмлэхийг хураах;
- Парламентын сэтгүүлчдийн бичсэн нийтлэлд дүн шинжилгээ хийж, холбогдох арга хэмжээ авах, хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээр гарсан Улсын Их Хурлын үйл ажиллагаатай холбоотой алдаатай нийтлэл, нэвтрүүлэгт няцаалт өгөх, мэдэгдэл, тайлбар гаргах зэргээр мэдээллийн бодит байдлыг хангах ажлыг хариуцаж зохион байгуулах;
- УИХ-ын үйл ажиллагааг хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээр мэдээлж сурталчлах чиглэлээр хэвлэл мэдээллийн байгууллагатай хамтарч ажиллах гэрээ байгуулж ажиллах, гэрээний биелэлтэд хяналт тавих зэргээр парламентын сэтгүүлчид, парламентын сэтгүүлчидийн холбоо, мэргэжлийн байгууллагуудтай хамтран ажиллаж байна.

* * *

Хавсралт**ПАРЛАМЕНТЫН МЭДЭЭЛЛИЙГ ОЛОН НИЙТЭД ХҮРГЭХ ТУРШЛАГА****Австрали улсын Төлөөлөгчдийн танхимын мэдээллийг олон нийтэд мэдээлэх журам**

Австралийн хамтын нөхөрлөлийн орон Парламентын 2 танхимтай бөгөөд парламентын дээд доод Танхим болон байнгын хороодын хуралдааны хэлэлцүүлэг, парламентаас батлан гаргаж буй хууль, бусад шийдвэрийг олон нийтэд мэдээлэхдээ “Парламентын үйлчилгээний тухай хууль” /Parliamentary service act/-д заасан журмаар бүрдүүлсэн

Танхимын тамгын газрын холбогдох газар, хэлтсүүд “Хуралдааны дэг” /Standing and Sessional Orders/-д заасан журмыг баримтлан өөр өөрийн чиг үүргийн дагуу мэдээллийг олон нийтэд хүргэнэ. Тухайлбал, “Хуралдааны дэг”-ийн 19 дүгээр бүлгийн:

- Хуралдааныг радиогоор нэвтрүүлэх, давтан нэвтрүүлэх
- Хуралдааныг телевизээр цацах
- Танхимын мониторинг үйлчилгээний өргөтгөл
- Парламентын хуралдааныг радиогоор нэвтрүүлэх- ерөнхий зарчим
- Хуралдааныг нэвтрүүлэх – нэвтрүүлэгчид тавих болзол. гэсэн хэсгүүдээр нарийвчлан зохицуулж байна.

Мэдээллийг ил тод байлгахад баримтлах эх сурвалжууд:

Хуралдааны дэг – Standing and Sessional Orders 2010

Парламентын хуралдааныг телевизээр нэвтрүүлэх тухай хууль /1946/-Parliamentary Proceedings Broadcasting Act /1946/

Парламентын үйлчилгээний тухай хууль - /Parliamentary service act 1999он/

Парламентаас мэдээллийг ил тод байлгах ач холбогдол: Мэдээллийг олон нийтэл ил тод нээлттэй байлгах нь ард түмэн өөрсдийн сонгосон Парламентад болон тэдний хууль батлах процесст итгэлтэй байх ба энэ нь Парламентаас батлан гаргасан аливаа хууль хэрэгжих, хуулийг сахин биелүүлэхэд маш өндөр нөлөөлөл үзүүлдэг ач холбогдолтой юм.

Парламентаас мэдээллийг ил тод байлгах стратеги:

Стратеги 1: Парламентэд хэлэлцэгдэж буй асуудлыг улс төржихгүй, гуравдагч этгээдийн санаа бодлийг оруулалгүйгээр иргэдэд шууд дамжуулах, танилцуулах.

Стратеги 2: Парламентийн үйл ажиллагаа олон нийтэд шууд бодитоор хүрэх.

Парламентийн олон жилийн туршлагаас харагдаж байгаа дутагдалтай тал нь хувийн болон улсын өмчийн хэвлэл мэдээллийн аливаа хэрэгсэл нь /хэвлэл мэдээллийн байгууллагууд/ хоёр намын хоорондын болон Засгийн газрын цөөнхийн хоорондох маргаантай асуудлыг улс төрийн тэмцлийн үүднээс харуулдаг.

Харин байнгын хороодоос ямар асуудлыг хэрхэн хэлэлцдэгийг гаргадаггүй. Иймээс иргэдэд дутагдаж буй энэ боломжийг хангах үүднээс Тамгын газар байнгын хороодын болон чуулганы хуралдааныг шууд дамжуулах, улс орон, ард түмний эрх ашигт шууд нөлөөлөх өндөр ач холбогдолтой асуудлаар гишүүд, бүлгийн байр суурийг илэрхийлэх гол үүргийг өөртөө авсан.

Арга замууд: Парламент болон байнгын хороодын хуралдаан, хэлэлцүүлэг, түүнээс батлан гаргасан хууль, бусад шийдвэрийг олон нийтэд түгээхдээ Төлөөлөгчдийн танхимын Тамгын газар нь:

Парламентын өөрийн вэб:

- Хуудсаар шууд дамжуулах,
- Улс төр, нийгэм, эдийн засгийн болон бусад тулгамдсан асуудлаар Парламентын гишүүдийн байр суурийг илэрхийлсэн баримтат болон уран сайхны нэвтрүүлэг бэлдэж вэб хуудас болон Австрали улсын телевиз радиогийн шугамаар нэвтрүүлэх,
- Улирал тутам хэлэлцэгдэж буй, анхаарал татсан, нийгэм эдийн засгийн ач холбогдол бүхий хуулийг олон нийтэд таниулах зорилгоор сэдэвчилсэн сэтгүүл гаргах бөгөөд

Судалгааны эмхтгэл, Х боть

тухайн сэтгүүлээр тусгайлан телевизийн нэвтрүүлэг бэлдэж DVD форматад оруулан архивлан хадгалах,

- Улирал тутмын сэтгүүл гаргах.

Эдгээр ажлыг Төлөөлөгчдийн танхимын Тамгын газрын Хэвлэл мэдээлэл харилцаа холбооны хэлтэс буюу Liaison and Media Project Office хариуцан ажиллана.

Орон даяар радио телевизээр шууд дамжуулах: Сенат, Төлөөлөгчдийн танхим болон бүх байнгын хороодын хуралдаан, хэлэлцүүлэг, санал шүүмж, асуулгын цагийг орон даяар шууд дамжуулах. Энэ үүргийг Төлөөлөгчдийн танхимын Тамгын газрын Радио нэвтрүүлгийн хэлтэс буюу Broadcasting Office хүлээнэ.

Төлөөлөгчдийн танхимын “Хуралдааны дэг”-ийн 19 дүгээр бүлгийн Хуралдааныг нэвтрүүлэх нэвтрүүлэгчид тавих болзолд заасны дагуу нэвтрүүлэгчид хуралдааны үйл ажиллагааг олон нийтэд зөвхөн шударга, үнэн зөвөөр хүргэх зорилгоор ашиглана гэдэг гол шалгуур тавьсан байна. Түүнчлэн улс төрийн аль нэг нам болон сонгуулийн сурталчилгаа, ёжлол, шоглол, доог тохуу, худалдааны зар сурталчилгаа зэрэгт ашиглахыг хориглосон байна.

Дэгийн “Парламентын хуралдааныг радиогоор нэвтрүүлэх ерөнхий зарчим”-д заасны дагуу хуралдааныг нэвтрүүлэгчид нь ялгаатай үзэл бодлыг тэнцвэртэйгээр нэвтрүүлэх гэсэн гол зарчмыг бусад зарчмын хамтаар тусгасан байна.

Хэлтсүүдийн ерөнхий чиг үүрэг:

Олон нийттэй харилцах хэлтэс: Олон нийттэй харилцах хэлтэс Парламентын үйл ажиллагааг олон нийтэд нээлттэй ил тод байлгах үндсэн чиг үүргийн дагуу ажилладаг. Иргэдийг Парламентын хоёр танхимын хуралдаан болон Question time асуулт хариултын цаг, Парламентын ордонтой танилцуулах, өсвөр насныхны боловсролд зориулсан парламентын үйл ажиллагааны талаархи хөтөлбөрийг хариуцах болон иргэдэд Парламентын үйл ажиллагаа болон парламентын түүхийг таниулах ажиллагааг хариуцан зохион байгуулдаг.

Хэвлэл мэдээлэл харилцаа холбооны хэлтэс: Хэвлэл мэдээлэл харилцаа холбооны хэлтэс нь Парламентын үйл ажиллагааг олон нийтэд ил тод, нээлттэй байлгах үндсэн чиг үүрэгтэйгээр үйл ажиллагаагаа явуулдаг. Хэвлэл мэдээлэл, харилцаа холбооны хэлтэс нь улирал тутам хэлэлцэгдэж буй, анхаарал татсан, нийгэм эдийн засгийн ач холбогдол бүхий хуулийг олон нийтэд таниулах зорилгоор сэдэвчилсэн сэтгүүл гаргах бөгөөд тухайн сэтгүүлээр тусгайлан телевизийн нэвтрүүлэг бэлдэж DVD форматад оруулан архивлан хадгалдаг байна. Түүнчлэн Парламентын вэбсайтад тухайн хуультай холбоотой гишүүдийн байр суурь, ярилцлага, бэлдсэн нэвтрүүлгийг цаг тухайд нь байршуулах үүрэг хүлээн ажиллаж байна. Тус хэлтэс нь бие даасан сэтгүүл, нэвтрүүлэг бэлдэх ажлаа 10 жилийн өмнөөс эхлүүлсэн туршлагатай.

Радио нэвтрүүлгийн хэлтэс: Радио нэвтрүүлгийн хэлтэс нь **Сенат, Төлөөлөгчдийн танхим, бүх байнгын хороодын** хуралдаан, хэлэлцүүлэг, санал шүүмж, асуулгын цагийг орон даяар шууд дамжуулах үүргийг хүлээдэг хэлтэс юм. Уг хэлтэс нь бусад газар, хэлтэс, албадын нэгэн адил Парламентын ордонд байрлах бөгөөд 2 танхим бүхий телевизийн студи, хуралдааныг шууд дамжуулах удирдлагын өрөөнүүдтэй мэргэжлийн инженер, техникийн ажилчидтайгаар үйл ажиллагаагаа явуулдаг байна. Уг шууд нэвтрүүлгүүд нь орон даяар телевизийн сувгаар, дэлхий даяар Парламентын вэбсайтаар цацагддаг байна.

АНУ-ын Төлөөлөгчдийн танхимын мэдээллийг олон нийтэд мэдээлэх

АНУ -ын Парламентын доод танхим болох Төлөөлөгчдийн танхим (Конгресс) нь Танхимын болон бүх байнгын хороодын хуралдаан, хэлэлцүүлэг, сонсгол болон парламентаас батлан гаргасан хууль, бусад шийдвэрийг олон нийтэд мэдээлэхдээ Конгрессийн Тамгын газрын дэргэдэх:

- Радио-телевизийн сурвалжлагчдийн галларей- Radio-Television Correspondents Gallery
- Өдөр тутмын хэвлэлийн галларей- Daily Press Gallery
- Тогтмол хэвлэлийн галларей - Periodical Press Gallery –аар дамжуулан **“112 дугаар Конгрессийн дүрэм”**-д нийцүүлэн гаргасан “Конгрессийн хуралдааныг цацах, нэвтрүүлэх дүрэм”-д заасан процессийн дагуу олон нийтэд хүргэнэ

Радио-телевизийн сурвалжлагчдийн галларей: Конгрессийн Радио Телевизийн Сурвалжлагчдын Галерейгээс итгэмжлэгдсэн бүх телевиз, радио станц, хэвлэл мэдээллийн сүлжээ, каблийн телевизийн систем болон итгэмжлэгдсэн бүх сурвалжлагч, хэвлэл мэдээллийн ажилтнуудад хуралдаанд шууд нэвтрэх боломжыг тус галларей хангах үүрэг хүлээн ажиллана.

Дээрх хуралдаанд шууд нэвтрэх боломж олгох гол шалгуур:

- Шууд хуралдааны нэвтрүүлгийг улс төрийн аливаа зорилгоор ашиглахгүй байх
- Худалдааны мэдээллийг аливаа сурталчилгаанд ашиглахгүй байх
- Бодит, шударга мэдээллийн хөтөлбөр болон төрийн бодлоготой хамааралтай баримтат нэвтрүүлгээс бусад зар сурталчилгааны спонсор бүхий нэвтрүүлэгт ашиглахгүй байх.

гэсэн 3 үндсэн шаардлагыг хангасан тохиолдолд хэвлэл мэдээллийн аливаа байгууллагын сурвалжлагчид хуралдааныг шууд нэвтрүүлэх эрх олгоно.

Дуут болон дүрс нэвтрүүлэг

Зорилго: Конгрессийн олон нийтэд нээлттэй дүрс болон дуут нэвтрүүлгүүд нь хууль тогтоох болон ард түмнийг төлөөлөх байгууллага болох Конгрессийн үйл ажиллагаа, үйл ажиллагааны процедур, дэг журам, конгрессоос авч буй арга хэмжээ, шийдвэрлэж буй асуудал зэргийг иргэд, олон нийтэд таниулах, иргэдийг энэ тал дээр мэдлэгтэй болгох зорилгоор хийгддэг. Мөн АНУ-ын Үндсэн хуульд зааснаар Холбооны Засгийн газрын нэгэн институц болохын хувьд Конгрессийн үүрэг ролийн талаар олон нийтийн түгээмэл ойлголтыг хөгжүүлэх зорилготой.

Хориглох зүйлс: Радио телевизийн бичлэгүүд, нэвтрүүлэг зэргийг аль нэг намын улс төрийн кампанит ажлын материал болгон ашиглахыг, төрийн сонгуульт албанд нэр дэвшсэн аливаа намын нэр дэвшигчийг дэмжих эсвэл эсэргүүцэх хэлбэрээр ашиглахыг хориглоно. Хуралдааны дүрс болон дуу бичлэгийн утга агуулгыг алдагдуулах, мушгин гуйвуулах, конгресс, хороод, гишүүн, төлөөлөгчдийн нэр хүндэд халдах хэлбэрээр ашиглахыг хориглоно.

Мэдээллийн хамрах хүрээ: Олон нийтэд нээлттэй хуралдааны дүрс болон дуу бичлэг нь ямар ч хязгаарлалтгүй, чөлөөтэй байна. Хороод болон дэд хорооны хуралдааныг даргалагч нь хуульд өөрөөр заасан нөхцөл үүссэн болон аюулгүй байдлыг харгалзан хязгаарлалт хийх шаардлагатай болсноос бусад нөхцөлд хэвлэл мэдээллийн аливаа байгууллагын төлөөлөгчид, гэрэл зургийн аппаратын тоог 2-оос доош болгон хязгаарлалт хийж болохгүй. Хуралдааны танхимд байрлах телевизийн камерийн тоо, байрлал зэргийг хурал даргалагчийн зөвшөөрснөөр Радио Телевизийн Сурвалжлагчдын Галлерейн гүйцэтгэх хороо шударга, тэгш хуваарилна.

Дуут болон дүрс бичлэг хийх

Эрх бүхий этгээд нь дараах зүйлүүдийг хангах үүрэгтэй. Үүнд:

- Бүх хороодын хуралдааны бүрэн бүтэн, засч найруулаагүй дуут болон дүрс бичлэгийг үйлдэх
- Дээрх дуут болон дүрс бичлэгийг олон нийтэд нэвтрүүлэх. Тэдгээрийг хадгалах. Хуралдааныг интернет хуудсанд шууд нэвтрүүлэх ба, хуралдааны тэмдэглэлүүдийг хуанлийн нэг хоногийн дотор интернет хуудсанд байрлуулна.

Хорооны мэдээллийг интернетэд байрлуулах:

Хороо нь боломжтой хамгийн өргөн хүрээний мэдээллийг цахилгаан хэлбэрээр нийтэд хүргэнэ.

Хуанли

Галларей нь Хороодын хуанли хөтлөх ёстой ба уг хуанлид хороодод хамааралтай бүх хуулийн төсөл, тогтоол, хорооны тайлагнасан бүх хуулийн төсөл, тогтоол, бусад хорооны тайлагнасан бусад зүйлс зэргийг нэгтгэн хэвлэж тогтмол гаргана.

1. Өдөр тутмын болон тогтмол хэвлэлийн галерей: Тус галларейн ажилтнууд нь хэвлэл болон Конгрессийн гишүүдийг хэд хэдэн гол үйлчилгээгээр ханган ажилладаг. Галерей нь дараахь үндсэн үүргийг хүлээнэ:

- Гишүүд болон сурвалжлагчдыг холбох ерөнхий нөхцлийг бүрдүүлэх,
- Конгрессийн болон Хороодын хуралдааны үйл ажиллагаатай холбоотойгоор сурвалжлагчид болон Конгрессийн ажилчдын тавьсан асуулга лавлагаа зэрэгт хариулах үүрэгтэй.

Тус галларейн ажилтан нь Конгрессийн өдөр тутмын үйл ажиллагаатай холбоотой минут тутам шинэчлэгдэх бүртгэлтэй байх ба Конгрессийн одоогийн болон хуучны хууль тогтоомж, үйл ажиллагаатай холбоотой архивтай байна. Ажилтан нь хэвлэлийн мэдэгдэл гаргаж, хорооны мэдээлэл, зарлалыг галерейд тавина. Түүнээс гадна мэдэгдэл хийсэн гишүүн тус бүрийн мэдэгдлийг томоохон хэвлэл мэдээллийн агентлагуудад хүргэнэ.

Галларей нь бүх хорооны ажилтантай хамтран, сурвалжлагч, нэвтрүүлэгчдийн хороо болон дэд хороодын хуралдааныг нэвтрүүлэх ажлаа саадгүй хийхэд нь тус дөхөм болж, шаардлагатай бүх нөхцлийг хангана. Хорооны хуралдааныг нэвтрүүлж буй сурвалжлагч, нэвтрүүлэгчдэд мэдээлэл түгээх өргөн хүрээний боломж олгох, гишүүдийн мэдүүлгийн хуулбараар хангах, томоохон хэвлэл мэдээллийн агентлагуудад хуралдааны өдөр тутмын хөтөлбөрийг тараах зэрэг үүргийг гүйцэтгэнэ.

Конгрессийн хуралдааныг нэвтрүүлэх дүрмийн гол зохицуулалт: Спикер нь хуралдааны бүрэн бүтэн, засч найруулаагүй дүрс болон дуу бичлэгийн нэвтрүүлгийг хянах үйл ажиллагааг удирдан явуулна. Спикер нь дээрх нэвтрүүлгийг хэвлэл мэдээллийн байгууллагуудад тараах, хадгалах, сонсголын бэрхшээлтэй хүмүүст зориулан эдгээр бичлэг нэвтрүүлгүүдийн хадмал текстийг бэлтгүүлэх зэргийг гүйцэтгэнэ.

БНСУ-ын Үндэсний Ассемблейн Мэдээллийг олон нийтэд мэдээлэх

Үндэсний Ассемблейн бүтэц нь чуулганы үйл ажиллагааг удирдан явуулдаг Үндэсний Ассемблейн дарга, дэд даргаас гадна гишүүдийн хариуцан ажилладаг 17 байнгын болон тусгай хороо, Үндэсний Ассемблей дэх нам эвслийн бүлэг, мөн Үндэсний Ассемблейг үр бүтээлтэй ажиллах нөхцөлөөр хангаж, шаардлагатай туслалцаа үзүүлэх эрхэм зорилго бүхий тамгын газар, хууль тогтоох үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх номын сан,

судалгааны алба зэргээс бүрдэнэ.

Солонгосын Үндэсний Ассамблей нь олон нийтэд мэдээлэл түгээхдээ Үндэсний Ассамблейн телевиз болон бусад хэвлэл, мэдээллийн хэрэгслээр дамжуулан нээлттэй түгээдэг. Олон нийтэд мэдээлэл түгээх эрх зүйн үндсийг дараах хууль тогтоомжуудаар зохицуулдаг.

- Үндэсний Ассамблейн тухай хууль
- Үндэсний Ассамблейн тамгын газрын тухай хууль
- Үндэсний Ассамблейн Тамгын газрын дүрэм
- Үндэсний Ассамблейн мэдээ, мэдээлэл нэвтрүүлэх журам
- Үндэсний Ассамблейгаас шууд нэвтрүүлэг дамжуулах журам
- Үндэсний Ассамблейн хуралдаанд оролцох журам

Үндэсний Ассамблейн мэдээллээ дараах байдлаар олон нийтэд нээлттэй байлгадаг. Доорх мэдээллүүдийг Үндэсний Ассамблейн цахим хуудаснаас шууд хандан үзэх боломжтой.

- Хууль тогтоомжийн мэдлэг, мэдээллийн систем
Шинээр батлагдан гарч буй болон нэмэлт өөрчлөлт орсон хуулиудын талаархи мэдээллийг мэдээлдэг.
- Хуулийн төслийн мэдээллийн систем
Энд өргөн баригдсан бүх хуулийн төслүүд болон хуулийн төсөлтэй холбогдох бүх мэдээллийг агуулдаг.
- Санхүүгийн тайлангийн мэдээллийн систем
 - Үндэсний Ассамблейн гишүүд болон хэлтэс албадын төсвийн төлөвлөгөө болон тайлангийн мэдээллийг мэдээлдэг.
 - Төрийн хяналт, шалгалтын мэдээлэл
Төрийн хянан шалгах үйл ажиллагаатай холбогдох мэдээллүүд. Тухайлбал хэлтэс албадын ажлын төлөвлөгөө, төсөв болон төсвийн зарцуулалтын талаархи мэдээлэл.
 - Хурлын тэмдэглэлийн систем
Үндэсний Ассамблейн болон байнгын хороодын хуралдааны тэмдэглэлийг үзэх боломжтой.
 - Интернэт нэвтрүүлгийн систем
Энэ нь интернэт телевизийн зарчмаар ажилладаг. Мэдээллийг сэтгүүлчийн нэрээр нь хайж дахин үзэх боломжтой байдаг.
 - Video conference систем
Үндэсний Ассамблейн болон Үндэсний Ассамблейн гишүүдийн албан ёсны уулзалтуудын талаархи мэдээлэл нь тойм болон бүрэн эхээрээ байдаг.
 - Дижитал мэдээллийн систем
Үндэсний Ассамблейн болон Үндэсний Ассамблейн гишүүдийн талаархи түүхэн мэдээллийг агуулсан байдаг.

Үндэсний Ассамблейн тамгын газрын хуулийн хэлтсийн даргын харьяанд нэвтрүүлэг төлөвлөлтийн алба ажилладаг. Нэвтрүүлэг төлөвлөлтийн алба нь дараах 3 хэсэгт хуваагддаг.

- Төлөвлөлт хариуцсан хэсэг

- Нэвтрүүлэг зохион байгуулалт хариуцсан хэсэг
- Шууд нэвтрүүлэг хариуцсан хэсэг гэсэн хэсгүүдэд хуваагддаг.
- Үндэсний Ассамблейн Тамгын газрын дүрмийн 5 дугаар зүйлд “Нэвтрүүлэг төлөвлөлтийн хэлтэс”-ийн талаар зохицуулсан байна. Дараах ажил үүргийг гүйцэтгэнэ.
- Үндэсний Ассамблейн нэвтрүүлгийг бүрдүүлэх болон удирдан зохион байгуулахтай холбоотой зүйл
- Үндэсний Ассамблейн нэвтрүүлгийг хийх болон нэвтрүүлэхтэй холбоотой зүйлүүдийг хийж гүйцэтгэнэ.

Үндэсний Ассамблейн телевиз

Үндэсний Ассамблейн телевиз нь Үндэсний Ассамблейн чуулган, Үндэсний Ассамблейн хэлэлцэж буй асуудлуудаас гол хуралдааныг редакторлаж, нэмж хасахгүйгээр эхээр нь дамжуулдаг. Мөн түүнчлэн төрөл бүрийн тайлан мэдээлэл, цаг үеийн байдал, хуулийн мэдээлэл, улс төрийн түүх, соёл, орон нутгийн талаархи нэвтрүүлгүүдийг бэлтгэж өглөөний 6 цагаас шөнийн 02 цаг хүртэл нэвтрүүлдэг.

Сонины сурвалжлагч, сэтгүүлч, нэвтрүүлэг бэлтгэгч зэрэг Үндэсний Ассамблейн сэтгүүлчид нь Үндэсний Ассамблейн хуралдаанд оролцох зөвшөөрлийг Үндэсний Ассамблейн Тамгын газраас авна. Шаардлагатай тохиолдолд зөвшөөрөлгүй сэтгүүлчийг түр хугацаагаар оруулж болох бөгөөд энэ тохиолдолд Үндэсний Ассамблейн Тамгын газрын даргаас зөвшөөрөл авна.

Үндэсний Ассамблейн сэтгүүлчид, сурвалжлагчид нь телевиз болон радиогоор шууд нэвтрүүлэг хийх тохиолдолд урьдчилан нэвтрүүлэгийн объект, хугацаа болон хэлбэрийн талаар Үндэсний Ассамблейн дарга болон дэд даргад хүсэлт гаргаж зөвшөөрөл авна.

Үндэсний Ассамблейн музей

Олон нийтэд зориулан Үндэсний Ассамблейн музейтэй. Музей нь насанд хүрэгчдийн болон хүүхдийн гэсэн 2 хэсэгт хуваагддаг. Хүүхдийн Үндэсний Ассамблейн хөтөлбөр нь хүүхдэд ойлгомжтой байдлаар Үндэсний Ассамблейн үйл ажиллагаа, мэдээ мэдээллийг хүргэдэг.

Үндэсний Ассамблейн номын сан

Үндэсний Ассамблейн номын сан нь Үндэсний Ассамблейн гишүүд болон Тамгын газар, судалгааны албыг мэдээ, мэдээлэлээр хангахаас ганда олон нийтэд нээлттэй үйлчилдэг. Үндэсний Ассамблейн номын сан нь олон нийтэд нээлттэй үйл ажиллагаа явуулдаг. Цахим мэдээллийн сангаараа дамжуулан мэдээлэл дамжуулах боломжтой бөгөөд нутаг дэвсгэрийн хаанаас ч хандалт хийж мэдээлэл авах боломжтой.

Үндэсний Ассамблейн судалгааны алба

Үндэсний Ассамблейн судалгааны алба нь өөрийн цахим хуудсаараа дамжуулан олон нийтийн санал асуулга болон хуулийн төсөлд холбогдох саналыг авдаг.

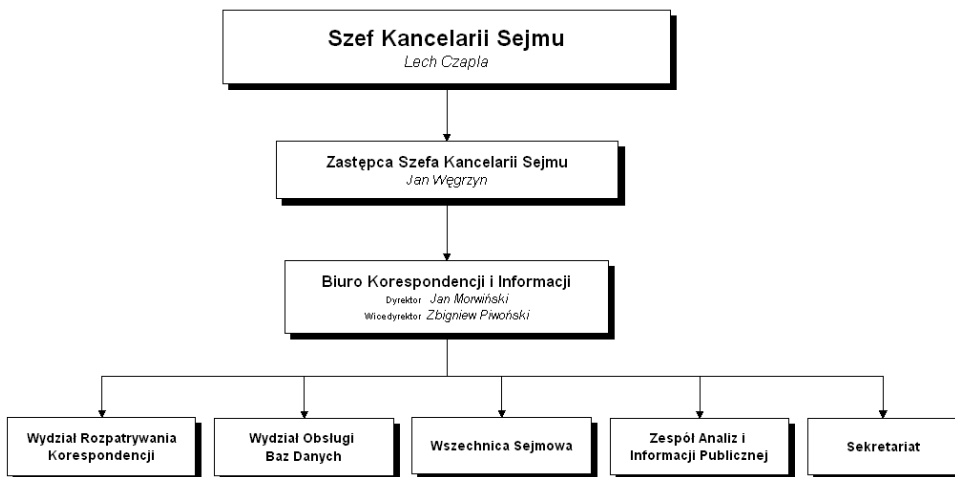
Польшийн Сеймын мэдээллийг олон нийтэд мэдээлэх

Сеймын Тамгын газар (Cancellery) нь үйл ажиллагааны журмынхаа (Standing order) даруу өөрийн мэдээллийн системээрээ дамжуулан мэдээллээ түгээдэг. Тамгын газрын орлогч даргын эрх мэдлийн хүрээнд хэвлэл мэдээлэл олон нийттэй харилцах товчоо байдаг.

Энэ товчоо нь мэдээллийн сангийн, хэвлэл мэдээлэлтэй харилцах, Сеймтэй харилцах, мэдээлэл судалгааны гэх мэт чиг үүрэгтэй. Сеймын үйл ажиллагаа болон холбогдох бусад баримт бичгүүдийн талаарх мэдээллийг олон нийтэд түгээхдээ өөрийн албан ёсны вэбсайтад (www.sejm.gov.pl) байрлуулах буюу сэтгүүлчдэд дамжуулах байдлаар үйл ажиллагаагаа явуулдаг.

Хэрэв тус товчооноос өгсөн мэдээлэл нь хангалттай бус тохиолдолд сэтгүүлчид ямар мэдээлэл хүсч байгаагаа нарийвчлан тодорхойлж өгдөг. Хууль буюу журамд өөрөөр заагаагүй, хуульд харшлаагүй бол энэ хүсэлтийн дагуу байгаа мэдээллийг нь гаргаж өгнө. Хэрэв энэ хүсэлтээс нь тодорхой шалтгаангүйгээр татгалзах тохиолдолд сэтгүүлчид Тамгын газрын даргад гомдлоо гаргана.

Эх сурвалж: www.sejm.gov.pl

Францын Үндэсний Ассамблейн мэдээллийг олон нийтэд мэдээлэх

Тус улсын Үндэсний Ассамблейд хэвлэл мэдээлэлийн байгууллагуудтай харилцах чиг үүрэг бүхий Хэвлэл, Телевиз, Радиоогийн алба (Press, Television and Radio Unit) байдаг. Товчоор, Хэвлэлийн алба (Press Office). Энэ алба нь Мэдээлэл Харилцаа холбооны газарт (Communication and Multimedia Department) харьяалагддаг.

Хэвлэлийн алба нь парламентын өдөр тутмын үйл ажиллагаа болон холбогдох бусад баримт бичгүүдийн талаарх мэдээллийг өөрийн албан ёсны вэбсайтад (www.assemblee-nationale.fr) байрлуулахаас гадна парламентын сурвалжлагчдыг эдгээр мэдээллүүдийг хүлээн авах бололцоог нь хангаж өгөх үүрэгтэй ажилладаг. Эдгээрийг тусгай журмаар зохицуулдаг. (Rules of Procedure of the National Assembly)

Хэвлэлийн албаны нэг гол үүрэг бол хэвлэл мэдээллийн байгууллагуудад парламентын үйл ажиллагааг сурвалжлах эрхийг олгох явдал юм. Ингэхдээ парламентын үйл ажиллагааг сурвалжлах эрх хүссэн байгууллагуудын чадвар чадамжийг харгалзан үзсний үндсэн дээр эрх олгодог. Өөрөөр хэлбэл, тогтмол байнгын буюу өдөр тутмын мэдээллийн үйл ажиллагаатай, нийгэмд хүлээн зөвшөөрөгдсөн нэр хүнд бүхий буюу харьцангуй олон нийтэд мэдээллээ хүргэх боломжтой Телевиз, Радио, Хэвлэлийн байгууллагад эрх олгоно. Бие даасан сурвалжлагчдад эрх олгодоггүй.

Парламентын сурвалжлагчид нь хуулиар тогтоосон нууцад хамаарахгүй бүх төрлийн

мэдээ мэдээллийг сурвалжлах эрхтэй. Үүнд:

- Үндэсний Ассамблейн ойрын болон ирээдүйн зорилго, зорилтууд
- Чуулган болон хороодын хуралдааны хэлэлцэж буй асуудлууд
- Хэвлэлийн, видео болон бусад төрлийн хурлуудад оролцох
- Үндэсний Ассамблейгаас гаргасан баримт бичгүүдтэй танилцах (Засгийн газраас ирүүлсэн тайлан болон гишүүдийн илгээсэн бичиг баримт хүртэл хамаарна.) Мөн Хэвлэлийн албаны өөр нэг үүрэг бол гадаадын сурвалжлагчдад хязгаарлагдмал хүрээнд парламентын үйл ажиллагааг сурвалжлах эрх олгодог.
- Энэхүү эрхийг олгохдоо Гадаадын Хэвлэл мэдээллийн Холбоо юмуу, эсвэл Англи-Америкийн Хэвлэл мэдээллийн Холбоонд (Foreign Press Association or the Anglo-American Press Association) хүлээн зөвшөөрөгдсөн сурвалжлагчдад эрх олгоно. Гадаадын сурвалжлагчид энэхүү эрхийг хүсэхээсээ өмнө заавал тус улсын Гадаад Харилцааны Яамнаас магадлан итгэмжлэгдсэн байх ёстой байдаг.

Хэдийгээр парламентын үйл ажиллагааг сурвалжлах эрхийг хугацаагүй олгодог боловч Хэвлэлийн албанаас жил бүх сурвалжлагчдад үйл ажиллагаа болон бусад боломж чадавхи зэргийг харгалзан үзэж магадлан итгэмжлэдэг.

Үүнд шаардлага хангаагүй тохиолдолд сурвалжлах эрхийг нь түр буюу хагас хүчин төгөлдөр байдалтай гэж тодорхойлох бөгөөд хүчин төгөлдөр эрх бүхий болгохын тулд журмаар тогтоосон шалгуурт нийцсэн байхыг шаардах, зарим тохиолдолд Хэвлэлийн албанаас сургалт гэх мэтийг зохион байгуулдаг. Хэрэв энэхүү шаардлагыг биелүүлээгүй тохиолдолд парламентыг сурвалжлах эрхийг нь хүчингүй болгоно.

Парламентын сурвалжлагчдын үйл ажиллагааг түргэн шуурхай чирэгдэлгүй байлгахын тулд Үндэсний Ассамблейн ордонд (Palais Bourbon) тусгай өрөөнүүд гаргаж өгсөн. Үүнд:

- Ярилцлага авах өрөө
- Харилцаа холбооны өрөө
- Интернэт сүлжээ бүхий компьютерүүдийн өрөө
- Радио нэвтрүүлгийн өрөө

Гэвч парламентын сурвалжлагчдад бүх зүйл нээлттэй байдаггүй. Албан ёсны, баталгаатай мэдээлэл хүргэх үүднээс 5 байнгын хороо, 3 тусгай хорооноос гарах мэдээллийг Хэвлэлийн албаны тусгай эрх бүхий 5 ажилтан мэдээлэлийн үйл ажиллагааг хариуцдаг.

5 Байнгын хороо:

- Cultural Affairs
- Economic Affairs
- Foreign Affairs
- Finance Affairs
- Law Affairs

3 Тусгай хороо:

- Regional Development
- Women rights
- European Union

Харин дараах нэгжүүд олон нийтэд мэдээлэл түгээх өөрийн тусгай системтэй бөгөөд

парламентын сурвалжлагчдаар мэдээллээ дамжуулдаггүй. Батлан хамгаалах байнгын хороо (Defence committee), Шинжлэх ухаан технологийн газар (Parliamentary Office for Scientific and Technological Assessment)

UIH.MN
СУДАЛГААНЫ САН